

Lärarrummet

Att jobba med avfallsfrågor i skolan är både tacksamt, lätt och roligt. Det är ett ämne som ligger nära oss alla. Alla har sopor hemma, alla har ett förhållningssätt till det och det nära perspektivet från min egen sophink har långt gående konsekvenser för stora frågor som angår både mig och hela världen. Sambandet mellan det jag gör i min vardag och hur planeten påverkas är både tydligt och lätt att förklara.

Vi föreslår nedanstående matris som utgångspunkt för arbetet i skolan. Utifrån den kan man välja vad man vill fokusera på utifrån sin egen klass, egna förutsättningar, tidstillgång och lokala resurser.

Att jobba med de geografiska perspektiven **Hemma, Skola, Kommun** och **Värld** i kombination eller var för sig ger skala och djup och för de yngre årskurserna kan det vara skönt att börja hemma och i skolan medan de äldre kan ge sig in i komplexiteten i det globala perspektivet.

Processperspektiven **Använd mindre, Allt på sin plats** och **Återvinn - Återanvänd** strukturerar det man kan göra i de olika faserna av t.ex en produkts livslängd. Här kan man välja en vara eller produkt och se hur det går att arbeta med den i de olika geografiska perspektiven. Hur hanterar vi exempelvis "tvättmedel" hemma? Hur kan vi använda mindre, ta hem färre förpackningar, sortera bättre och återanvända eller återvinna?

Tidsperspektiven **Dåtid, Nutid** och **Framtid** hjälper oss att förstå hur snabb och stor förändringen har varit och kommer att bli. En återblick på exempelvis vår egen ursprungsbefolkning, samerna, och de spår deras kultur har lämnat under tiotusentals år på den norra delen av vår kontinent (i princip inga alls...) i jämförelse med fotavtrycket från en stockholmskommun ger oss lite att tänka på. Hur kommer det sedan att se ut i framtiden? Om vi skulle ge oss ut och kolonisera en ny planet, hur skulle vi ta oss an det då?

Förutom matrisindelningen hittar du under "Klassrummet" förslag på praktiska övningar eller uppgifter som du kan använda eller anpassa för ditt eget klassrum. Det finns också en mängd bra övningar och material att hitta på andra ställen, se länkar.

Geografiska perspektiv

Hemma

Skolan/Jobbet

Kommunen

Världen

Processperspektiv

Använd mindre

- Handla mindre
- Ta hem färre förpackningar
- Använd tygkassar
- Spara papper, tvättmedel med mera.
- Använd mat som köpts

Allt på sin plats

- Kasta inte skräp
- Håll rent i närområdet
- Sortera sopor rätt
- Lämna till rätt ställe
- Ta hand om farligt avfall

Återvinn och Återanvänd

- Se till att dina saker återvinns
- handla begagnat
- Gör om saker
- Skräpkonst!
- Laga, renovera, reparera

Dåtid

Nutid

Framtid

Klassrummet

Uppgifter

1. Sopdetektiv!

Din detektivbyrå har fått ett viktigt uppdrag. Du ska ta reda på vad som egentligen händer med våra sopor.

Hur gör vi hemma? - Hur mycket förpackningar bär vi hem? Är några onödiga? Hur kastar vi våra sopor? Hur ser sorteringen ut hemma? Vart tar soporna vägen när de lämnar vårt hus? Vem gör det? Är alla hemma lika bra på att sortera? Vad är svårast att sortera? Vad bli över?

Hur funkar det på skolan? (lärarrum, matsal, slöjd, städning...) Vad finns i papperskorgarna här? Hur mycket sorterar elever? Lärare? Städpersonalen? Kökspersonalen? Vilka sopor är svåra att bli av med? Vad händer när soporna lämnar skolan?

2. Naturen tar tillbaka!

Du behöver:

- en plank, ca 1 m lång.
- Spik och hammare
- Olika sopor som du är nyfiken på

Spika fast olika sopor på en plank. Till exempel, ett bananskal, ett kaffefilter, en foliebit, en papperstallrik och en plastpåse.

Gå ut med plankan och lägg den med soporna neråt på jorden, till exempel i en rabatt eller en skogsbacke. Se till att det är ett ställe där den får vara ifred. Gå sedan ut och ungefär en gång i veckan och vänd på plankan och se vad som händer med de olika soporna. Gör ett protokoll där du skriver ner varje vecka vad som hänt. Låt den ligga kvar länge, gärna hela terminen.

3. Gör återvinningskonst!

Du ska göra ett eget konstverk. Gå på upptäcktsfärd bland sådant som kastats, hemma och i skolan och sätt fart på kreativiteten. Skapa konst av det du hittar, stort eller smått. Skulpturer, konstruktioner, collage eller användbara uppfinningar - allt är tillåtet. Ge varje konstverk ett namn och berätta lite om hur du tänkt och vad du själv tycker om ditt verk. Ordna sedan en konstutställning i skolan och prata om vad ni lärt er av detta.

4. Bra presenter!

Man kan göra massor av coola presenter av sån't som folk kastat! Snygga servetterringar av gamla toarullar, fotoramar av gammal taggtråd, lampskärmar av gamla tygbitar.... Sök på nätet efter ideer, spåna tillsammans och gör en tävling om vem som kommer på den bästa idén! Skicka gärna in dem till oss på Sörab!

5. Sopdykare för en dag!

Det finns en hel rörelse av människor som kallar sig för sopdykare. De letar rätt på och äter mat som andra har kastat och de säger att det finns hur mycket som helst som är gratis och fullt ätbart. Äckligt eller klokt?

Om du var en sopdykare för en dag, där du bor, var tror du att du skulle hitta mest mat i soporna? Var skulle du leta? Vad tror du att du skulle hitta? Tror du att du skulle kunna äta dig mätt en vecka bara på det du hittar?

Följdiskussion: Hur kan man minska matavfallet? Använd de geografiska perspektiven: Hemma • Skola • Jobb • Kommun • Världen?

6. Memory!

Bli bättre på att sortera! På vår hemsida finns ett sop-memory där du lär dig vad som ska vart på ett roligt sätt! När du spelat en stund, fundera över vad du lärt dig som du inte kunde förut? Vad var nytt för dig? Skriv ner det och gå igenom tillsammans i klassen.

7. Omvänd Storebror!

Tänk dig att du har en storebror som är femton år och tuff. Han är mest intresserad av musik och sport och bryr sig inte så mycket om miljö och sådant. Ditt jobb är att få honom att börja sortera sina sopor och bry sig om vad han lämnar efter sig! Börja med att ta reda på vad han kastar mest. Fundera sedan över vad du skulle kunna säga till honom för att få honom att förstå och hur du skulle kunna göra det lättare för honom att sortera mer. Skriv ner vad du ska säga och göra för att få honom att bli en förstklassig sopsorterare!